Europski parlament
2024-2029

USVOJENI TEKSTOVI

P10_TA(2026)0161

Osiguravanje odgovornosti i pravde kao odgovor na kontinuirane napade Rusije na civilno stanovništvo u Ukrajini

Rezolucija Europskog parlamenta od 30. travnja 2026. o osiguravanju odgovornosti i pravde kao odgovoru na kontinuirane napade Rusije na civilno stanovništvo u Ukrajini (2026/2700(RSP))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Ukrajini i Rusiji,

– uzimajući u obzir Povelju Ujedinjenih naroda,

– uzimajući u obzir Ženevske konvencije iz 1949. i njihove dodatne protokole,

– uzimajući u obzir Rimski statut Međunarodnoga kaznenog suda,

– uzimajući u obzir Sporazum između Vijeća Europe i Ukrajine od 25. lipnja 2025. o osnivanju Posebnog suda za zločin agresije protiv Ukrajine,

– uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća od 26. lipnja 2025., 18. prosinca 2025. i 19. ožujka 2026.,

– uzimajući u obzir rezoluciju Opće skupštine UN-a od 2. ožujka 2022. u kojoj se osuđuje ruska agresija na Ukrajinu kojom se krši Povelja UN-a i onu od 14. studenoga 2022. o daljnjim mjerama za pravni lijek i obeštećenje za agresiju nad Ukrajinom,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o uspostavi Međunarodnog povjerenstva za ocjenu zahtjeva za naknadu štete za Ukrajinu,

– uzimajući u obzir osnivanje Međunarodnog centra za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine,

– uzimajući u obzir članak 136. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da su prošle više od četiri godine otkako je Rusija pokrenula nezakonitu, ničim izazvanu i neopravdanu opću ratnu agresiju na Ukrajinu, nastavivši tako napad koji je započela 2014. pripojenjem Krima i okupacijom dijelova regije Donbasa, čime je očito povrijedila suverenitet i teritorijalnu cjelovitost Ukrajine te joj nanijela teške humanitarne, gospodarske, okolišne i regionalne posljedice; budući da je ruska ratna agresija potaknuta nacionalističkom imperijalističkom ideologijom i da je dio šireg skupa ciljeva usmjerenih protiv Zapada i njegovih interesa i vrijednosti;

B. budući da Rusija namjerno i opetovano napada civilno stanovništvo i civilne objekte, uključujući energetsku infrastrukturu i zdravstvene ustanove, čime se teško krši međunarodno humanitarno pravo, uključujući Ženevske konvencije i Rimski statut Međunarodnoga kaznenog suda; budući da je Rusija opetovanim napadima na ukrajinsku civilnu energetsku infrastrukturu tijekom prošle zime prisilila milijune ljudi u Ukrajini da na iznimno niskim temperaturama žive uz ograničenu dostupnost električne energije, grijanja i tekuće vode; budući da kontinuirano i sustavno ciljanje energetske infrastrukture dovodi do raširenih prekida opskrbe električnom energijom koji, među ostalim, utječu na bolničke i osnovne usluge, čime se ugrožavaju životi civila;

C. budući da su ruske snage pojačale zračne i raketne napade na velike ukrajinske gradove, uključujući Kijiv, Harkiv, Dnipro, Odesu i Zaporižju, što je dovelo do znatnih civilnih žrtava i raširenog razaranja stambenih područja; budući da je Rusija u travnju 2026. pokrenula dosad najveći broj napada na Ukrajinu, u kojima je ubijeno najmanje 75 civila i ranjeno više od 400 osoba; budući da je, prema podacima Ureda visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za ljudska prava (OHCHR), od 24. veljače 2022. ubijeno više od 15 500 civila, a više od 43 000 ih je ranjeno, pri čemu su stvarni podaci vjerojatno znatno viši;

D. budući da je, prema podacima UNICEF-a, u Ukrajini ubijeno ili ozlijeđeno više od 3200 djece, dok je više od trećine ukrajinske djece i dalje raseljeno te da su oštećene ili uništene tisuće škola i obrazovnih ustanova, što je dovelo do toga da svako treće dijete ne može redovito pohađati nastavu uživo; budući da je Neovisno međunarodno istražno povjerenstvo UN-a za Ukrajinu u ožujku 2026. zaključilo da su ruske vlasti deportacijom i prisilnim premještanjem ukrajinske djece te njihovim prisilnim nestankom počinile zločine protiv čovječnosti i ratne zločine; budući da je EU u više navrata pozvao Rusiju i Bjelarus da osiguraju siguran i bezuvjetan povratak u Ukrajinu sve ukrajinske djece i drugih civila koji su deportirani ili premješteni; budući da su vraćena djeca izjavila da su ih ruske vlasti bile podvrgnule „preodgoju” u cilju brisanja njihova ukrajinskog identiteta;

E. budući da je od 24. veljače 2022. Svjetska zdravstvena organizacija zabilježila najmanje 2881 napad na zdravstvene radnike, zdravstvene

ustanove, vozila hitne pomoći i medicinska skladišta diljem Ukrajine;

F. budući da je Opća skupština UN-a prepoznala da Rusija mora odgovarati za sva kršenja međunarodnog prava u Ukrajini ili protiv nje te da mora snositi pravne posljedice svojih međunarodno protupravnih radnji, uključujući reparaciju štete prouzročene takvim radnjama; budući da je Opća skupština UN-a također prepoznala potrebu za uspostavom međunarodnog mehanizma za naknadu štete, gubitaka ili ozljeda koji proizlaze iz međunarodno protupravnih radnji Ruske Federacije;

G. budući da je Međunarodni kazneni sud u ožujku 2023. izdao uhidbene naloge za Vladimira Putina i Mariju Lvovu-Belovu zbog ratnog zločina nezakonite deportacije i premještanja ukrajinske djece; budući da je isti sud nakon toga izdao uhidbene naloge za četvoricu viših ruskih vojnih dužnosnika, odnosno Viktora Sokolova, Sergeja Kobilaša, Sergeja Šojgua i Valerija Gerasimova, koji su optuženi za usmjeravanje napada na civilne objekte i za zločine protiv čovječnosti;

H. budući da Rusija sustavno napada i da je oštetila više od 1700 ukrajinskih lokaliteta kulturne baštine i više od 2500 objekata kulturne infrastrukture, uključujući muzeje i arhive, čime krši Hašku konvenciju o zaštiti kulturnih dobara u slučaju oružanog sukoba iz 1954.; budući da je UNESCO zabilježio štetu na više od 500 lokaliteta kulturne baštine u Ukrajini, posebno zbog opetovanih ruskih napada projektilima i bespilotnim zrakoplovima; budući da su među njima lokaliteti od iznimne univerzalne vrijednosti, posebno katedrala sv. Sofije u Kijivu i povijesni centar Odese, koji je uvršten na popis ugrožene svjetske baštine kao izravna posljedica ruske ratne agresije; budući da namjerno uništavanje kulturnog identiteta predstavlja dodatnu dimenziju štete nanesene ukrajinskom narodu;

I. budući da ruska kontinuirana upotreba projektila i bespilotnih zrakoplova u blizini nuklearnih postrojenja u Ukrajini, uključujući zonu isključenja u Černobilu, koja je dovela do ozbiljnog oštećenja nove zaštitne konstrukcije u nuklearnoj elektrani u Černobilu, predstavlja ozbiljan i trajan rizik za nuklearnu sigurnost i zaštitu;

J. budući da je EU ponovno potvrdio svoju predanost osiguravanju potpune odgovornosti za ratne zločine i druge najteže zločine i pozvao na stalne napore za operacionalizaciju Posebnog suda za zločin agresije protiv Ukrajine te je također dao doprinos od 10 milijuna EUR za financiranje pripremnog tima koji će pripremiti institucijske, logističke i organizacijske temelje tog suda;

K. budući da je EU 16. prosinca 2025. potpisao Konvenciju Vijeća Europe o uspostavi Međunarodnog povjerenstva za ocjenu zahtjeva za naknadu štete za Ukrajinu kako bi se omogućila naknada štete civilnim žrtvama; budući da bi se Međunarodno povjerenstvo za ocjenu zahtjeva za naknadu štete za Ukrajinu trebalo inaugurirati na

marginama 135. sjednice Odbora ministara Vijeća Europe koja će se održati u Kišinjevu 14. svibnja 2026.; budući da Registar štete, uspostavljen 2023., služi kao evidencija prihvatljivih zahtjeva za naknadu štete koju je prouzročila Rusija i da je ključan alat kojim se Ukrajini i njezinim građanima omogućuje da zatraže odštetu u skladu s međunarodnim pravom;

L. budući da je Europski sud za ljudska prava u svojoj presudi od 9. srpnja 2025. u predmetu *Ukrajina i Nizozemska* / *Rusija* proglasio Rusiju odgovornom za raširena i očita kršenja ljudskih prava, čime je prekršena Europska konvencija o ljudskim pravima, u kontekstu sukoba koji je započeo 2014. u istočnoj Ukrajini, uključujući rušenje zrakoplova na letu MH17 u srpnju 2014.;

M. budući da se ne smije dopustiti da ijedan budući prekid vatre ili mirovni proces ometa, odgađa ili potkopava tekuće i buduće procese utvrđivanja odgovornosti; budući da su odgovornost i mir neizostavni dijelovi međunarodnog prava i da se međusobno osnažuju;

1. ponovno najoštrije osuđuje brutalnu rusku ratnu agresiju na Ukrajinu, uključujući njezine namjerne napade na stambena područja te civilnu i kritičnu infrastrukturu, te oštro osuđuje nedavne brutalne napade Rusije na civile u travnju 2026.;

2. ponavlja svoj zahtjev da Rusija odmah, potpuno i bezuvjetno prekine napade na civile i civilnu infrastrukturu, povuče sve vojne snage s međunarodno priznatog državnog područja Ukrajine, okonča prisilne deportacije i nezakonita posvajanja, prestane s mučenjem i nehumanim postupanjem te pusti na slobodu i vrati sve pritvorene, otete i nezakonito posvojene civile;

3. ponovno potvrđuje nepokolebljivu solidarnost s hrabrim ukrajinskim narodom te svoju potporu neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica i ističe neotuđivo pravo Ukrajine na samoobranu u skladu s člankom 51. Povelje UN-a;

4. ističe da ruska ratna agresija predstavlja očito kršenje međunarodnog prava i Povelje UN-a, kao i dosad nezabilježen napad na europsku sigurnost; naglašava da čelnici Rusije i njezin saveznici moraju odgovarati za svoje uloge u zločinu agresije, ratnim zločinima, zločinima protiv čovječnosti i drugim međunarodnim zločinima;

5. s velikom zabrinutošću napominje da ruska država i njezin prethodnik, Sovjetski Savez, nikad nisu odgovarali za svoje zločine, uključujući masakr u Katinskoj šumi, u vezi s kojim Moskva ponovno pokušava iskriviti povijesnu istinu, u izravnoj suprotnosti s utvrđenim dokazima i vlastitim prethodnim priznanjima, te masovnu deportaciju cijelih naroda u Sibir, čime se učvršćuje kultura nekažnjavanja koja se nastavila s ratnim zločinima počinjenima tijekom Prvog i Drugog čečenskog rata, ruskom agresijom na Gruziju 2008., vojnom

intervencijom u Siriji i, od 2014., u Ukrajini, te koja omogućuje daljnje zločine; smatra da kontinuirano veličanje ličnosti kao što su zloglasni osnivač sovjetskog sigurnosnog aparata i arhitekt državnog terora Feliks Dzeržinski, uključujući nedavno nazivanje akademije Savezne sigurnosne službe po njemu, te sustavno poricanje, iskrivljavanje, pa čak i opravdanje zločina koje je Sovjetski Savez počinio protiv okupiranih naroda i onih koji žive na području današnje Ruske Federacije, predstavlja izričito nastavljanje te kulture nekažnjavanja i jasan je pokazatelj vrijednosti koje podržavaju oni na vodećim položajima u Rusiji; stoga smatra da su brutalnosti koje Rusija provodi u Ukrajini, uz poticaj političkog vodstva i najviših vojnih struktura te uz potporu znatnih segmenata društva, sustavne prirode i odražavaju duboko ukorijenjenu imperijalističku politiku koja je neodvojiva od nasilja, represije i krvoprolića; upozorava da bi, ako se sada ne osigura odlučno i provedivo privođenje pravdi, svako očekivanje budućih promjena bilo ne samo neutemeljeno nego i opasno naivno;

6. žali zbog činjenice da dosadašnji međunarodni napori nisu bili dovoljni za okončanje ruske agresije; potiče EU, njegove države članice i partnere da pojačaju pritisak na Rusiju i znatno povećaju svoju vojnu potporu Ukrajini, posebno u području protuzračne obrane i sposobnosti za duboke napade, kako bi se zaštitilo ukrajinsko civilno stanovništvo i kritična infrastruktura;

7. pohvaljuje rad Neovisnog međunarodnog istražnog povjerenstva UN-a za Ukrajinu u istraživanju navodnih kršenja i povreda ljudskih prava, kršenja međunarodnog humanitarnog prava i povezanih zločina te pozdravlja produljenje njegova mandata; odlučno odbacuje tvrdnju Rusije da cilja isključivo vojne ciljeve; podsjeća na nalaze Istražnog povjerenstva da ruske snage sustavno napadaju civile i civilne objekte;

8. podržava uspostavu i brzu operacionalizaciju Posebnog suda za zločin agresije protiv Ukrajine i potiče sve države članice EU-a da mu se pridruže; pozdravlja predanost Nizozemske da bude domaćin početne faze Posebnog suda i potiče pojačane napore da se finalizira ponuda domaćina za drugu fazu; poziva EU i njegove države članice da nastave podupirati uspostavu Posebnog suda za zločin agresije protiv Ukrajine, da osiguraju da on što prije započne s radom i da se zalažu za širu međunarodnu potporu tom sudu;

9. pohvaljuje ključnu ulogu Eurojusta i njegova zajedničkog istražnog tima u podupiranju utvrđivanja odgovornosti za zločine počinjene u Ukrajini; poziva Komisiju da osigura kontinuirano financiranje Međunarodnog centra za kazneni progon zločina agresije protiv Ukrajine nakon prosinca 2026. te da zajamči da se prikupljeni dokazi u potpunosti mogu prenijeti budućem Posebnom sudu;

10. pohvaljuje ukrajinske i međunarodne organizacije civilnog društva koje dokumentiraju ruske ratne zločine u Ukrajini i pružaju potporu

žrtvama i svjedocima; pozdravlja kontinuiranu potporu koju pruža Savjetodavna misija EU-a za reformu sektora civilne sigurnosti u Ukrajini zasebno i u okviru Savjetodavne skupine za najteže zločine, koja ima ključnu ulogu u jačanju mehanizama odgovornosti;

11. naglašava da se privođenje pravdi mora proširiti na sve one koji su u mogućnosti usmjeravati ili omogućiti zločin agresije, uključujući visoke političke, vojne i pravosudne dužnosnike; u tom pogledu ističe da bi takvo privođenje pravdi trebalo obuhvaćati i suce Ustavnog suda Ruske Federacije i članove Državne dume, čijim je odlukama odobreno pripojenje ukrajinskih teritorija, čime se izravno doprinijelo omogućivanju zločina agresije, pri čemu prednost treba dati onima koji su najviše odgovorni;

12. ističe svoju punu podršku istrazi Međunarodnoga kaznenog suda o navodnim ratnim zločinima, zločinima protiv čovječnosti i genocidu u Ukrajini; podsjeća da su države članice, u skladu s Rimskim statutom, obvezne uhititi i predati pojedince koji su ušli na njihov teritorij, a za koje su izdani uhidbeni nalozi Međunarodnog kaznenog suda; izražava duboku zabrinutost zbog sankcija SAD-a usmjerenih protiv Međunarodnoga kaznenog suda i njegovih tužitelja, sudaca i osoblja, koje potkopavaju sav njegov aktualni istražiteljski i tužiteljski rad te predstavljaju težak napad na međunarodni pravosudni sustav; poziva Komisiju da hitno aktivira statut o blokiranju, a države članice da hitno pojačaju svoje diplomatske napore kako bi zaštitile i očuvale Međunarodni kazneni sud kao neizostavan temelj međunarodnog pravosudnog sustava;

13. osuđuje ruski izvoz ukradenih žitarica iz okupiranih područja Ukrajine i naglašava da bi njihova zapljena mogla predstavljati ratni zločin; poziva na hitno djelovanje kako bi se zaustavio izvoz nezakonito zaplijenjenih žitarica i trgovina njima;

14. izražava potporu tome da EU postane punopravni član Međunarodnog povjerenstva za ocjenu zahtjeva za naknadu štete za Ukrajinu; poziva države članice da brzo dovrše sve službene postupke za pristupanje i tako omoguće brzo pokretanje rada Međunarodnog povjerenstva za ocjenu zahtjeva za naknadu štete;

15. naglašava potrebu za učinkovitom koordinacijom svih mehanizama odgovornosti kako bi se izbjeglo dupliciranje napora, osigurala učinkovitost i smanjio negativan učinak na žrtve i svjedoke;

16. poziva potpredsjednicu Komisije / visoku predstavnicu Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i Komisiju da otvore Delegaciju Europske unije u međunarodnim organizacijama koje se nalaze u Haagu, a koje trenutačno uključuju Međunarodni kazneni sud, Međunarodni sud i Organizaciju za zabranu kemijskog oružja, među ostalim kako bi se osiguralo stvarno sudjelovanje EU-a u važnim novim međunarodnim tijelima koja će se ondje uspostaviti;

17. pozdravlja dugo očekivano odobrenje Vijeća za zajam EU-a Ukrajini u

iznosu od 90 milijardi EUR; u skladu s pojašnjenjima koja je Komisija pružila na plenarnoj sjednici u veljači 2026., očekuje pravilnu provedbu fleksibilnosti sadržane u paketu u okviru režima odstupanja utvrđenog u članku 13. stavku 5. Uredbe o uspostavi zajma za potporu Ukrajini[1]; ponovno poziva na pronalaženje zakonitih načina za upotrebu gotovinskih salda povezanih s ruskom državnom imovinom imobiliziranom u okviru sankcija EU-a za potporu obrani i obnovi Ukrajine, među ostalim pružanjem odštete u okviru Međunarodnog povjerenstva za ocjenu zahtjeva za naknadu štete za Ukrajinu, te poziva na to da se, među ostalim prioritetima, financira obnova nove zaštitne konstrukcije u nuklearnoj elektrani u Černobilu nakon što je oštećena ruskim napadima bespilotnim zrakoplovima;

18. pozdravlja donošenje 20. paketa sankcija protiv Rusije; prima na znanje upotrebu instrumenta za sprečavanje izbjegavanja sankcija kako bi se zaustavilo preusmjeravanje izvoza osjetljivih tehnologija preko zemalja koje nisu članice EU-a; ustraje u tome da sankcije ne bi trebalo ukinuti prije postizanja mirovnog sporazuma i njegove održive provedbe; potiče EU i države članice da sustavno rade na rješavanju problema zaobilaženja sankcija;

19. poziva Vijeće i Komisiju da osiguraju da se sankcije EU-a protiv Rusije strogo zadrže i dodatno prošire kako bi se obuhvatili svi pojedinci i subjekti čije su odluke omogućile počinjenje ratnih zločina i drugih teških zločina protiv ukrajinskog civilnog stanovništva ili su im doprinijele;

20. poziva institucije i tijela EU-a, posebno Europsku službu za vanjsko djelovanje, da surađuju s ukrajinskim vlastima i predvode aktivnu komunikacijsku kampanju diljem Europe i svijeta kako bi se podigla svijest o ratnim zločinima koje su počinili Rusija i njezini saveznici te ojačala potpora za preuzimanje odgovornosti i pravdu;

21. ponavlja da nezakonita deportacija i prisilno premještanje ukrajinske djece predstavljaju teško kršenje međunarodnog humanitarnog prava i teško kršenje ljudskih prava; pozdravlja inicijativu Komisije da zajedno s Ukrajinom i Kanadom bude domaćin sastanka na visokoj razini Međunarodne koalicije za povratak ukrajinske djece koja će se u svibnju 2026. održati u Bruxellesu; poziva države članice koje se još nisu pridružile Međunarodnoj koaliciji da to učine bez odgađanja;

22. osuđuje sustavne pokušaje Rusije da izbriše povijest, kulturu, jezik i identitet Ukrajine; podsjeća da su razmjeri razaranja prouzročenog ruskom agresijom i dalje golemi i da se od travnja 2026. izravna šteta na ukrajinskoj kulturnoj infrastrukturi i baštini procjenjuje na više od

---

[1] Uredba (EU) 2026/467 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. veljače 2026. o provedbi pojačane suradnje radi uspostave zajma za potporu Ukrajini za 2026. i 2027. (SL L, 2026/467, 26.2.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

četiri milijarde EUR;

23. ističe da su ruska ratna agresija te napadi na industrijsku i energetsku infrastrukturu prouzročili golemu i dugotrajnu štetu za ukrajinski okoliš, uključujući uništenje ekosustava te onečišćenje vode i tla; poziva EU i države članice da podupru sve inicijative kojima se dokumentira uništavanje okoliša prouzročeno ruskim ratom te da podrže napore za utvrđivanje odgovornosti i osiguravanje naknade štete;

24. ponovno potvrđuje čvrstu predanost EU-a obnovi Ukrajine i iznova ističe spremnost da doprinese obnovi ukrajinskog gospodarstva te civilne i kritične infrastrukture; ističe stratešku važnost Instrumenta za Ukrajinu u jačanju otpornosti Ukrajine, ubrzavanju njezina oporavka te podupiranju njezina puta prema održivom razvoju i članstvu u EU-u;

25. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica, predsjedniku, vladi i Vrhovnoj radi Ukrajine, glavnom tajniku Ujedinjenih naroda, Vijeću Europe, Kongresu Sjedinjenih Američkih Država, Međunarodnom kaznenom sudu i ruskim vlastima.